

Dat .vi. capittel:

*Hoe des keyzers dochter joncker Jan te kennen gaf vanden ruese
[die] ¹ in haer vaders hof gecomen was om te campen,
ende hoe dat joncker Jan den camp aenvaerde.*

Gloriande inde camer comende, sach zy hem opt bedde liggen en[de] r[u]st[en]. Do[en] ² ginc zy neffens tbedde staen ende aensach de grote schoonheyt daer hem God mede begaeft hadde, daer door dat zy in haer herte seer onsteken werdt in zijnder liefden. ³ Ten lesten wert zy seer weenende, also dat de heete tranen liepen al even dichte uut haren ogen in zijn schoon aensichte, daer by dat de schoone joncheere ontspranc. ⁴

Als hy op de schoone joncfrouwe sach ende dat zi bitterlic weende, zo wort hy daerinne seer beroert ⁵ ende zeyde: “Mijn alderliefste vrouwe, ⁶ wat miscoemt u dat ghy aldus seer weent? Heeft u yemant misdaen? Segget my! Het wort ghewroken, want ghy de gheene zijt die ick beminne boven al die levende zijn.”

Doen sprack die schoone Gloriande met bedructer herten ende zeyde: “Mijn vrient, my en heeft niemandt misdaen. Maer dat ick bedroeft ben, comt uut een ander sake, want hier is in ons lant ghecomen mijns vaders meeste vyandt, de soudaen van Perssen, ende noch veel ander soudanen ende ammiralen uut heydenisse, ende heeft hier [B2va] ghesonden een groote ruese, seer sterck ende machtich, [o]m tegen yemant van ons lieden te campen, segghende dat haer lieder wedt beter is dan de onse. Noch ⁷ beroemt hy hem dat hy Machumedt wil maken gheweldich heere van Romen, ten zy sake dat mijn vader een campioen vint die teeghens den ruese den camp aenvaerde. Anders sullen wy in schanden moeten blijven, onse wet verlaten, ende den heydenen onderdanich zijn. Nu heeft mijn vader

1. Ontbreekt in Muller [1590].

2. Op de slot-e van ‘rusten’ en ‘doen’ lijkt een nasaalabbreviatuur te staan.

3. onsteken werdt in zijnder liefden: verliefd op hem werd

4. ontspranc: wakker werd

5. beroert: aangedaan

6. vrouwe: joncker Jan spreekt haar hiërarchisch aan als de aanstaande keizerin.

7. Noch: Ook

belooft den gene die den camp aenvaert ende den ruese verwint, my te hebben tot eenen wijve, ende na mijns vaders doot zijn ghehele lant metter croonen.”

Doen sprac die joncheere: “Wilt de keyser, u vader, zijn belofte houden, ick sal den ruese bevechten ter eeren van u, reyn, suyver maecht!”

Doen sprack de schone Gloriande: “Mijn vrient, dat en suldy niet doen, want ghe soudt tegen hem niet connen gedueren! De ruese is te sterck. Ende bleef dy dan van hem verslegghen, ick en zoude my daer nae niet connen verblijden.”

Doen sprack joncker Jan: “By Gode die Hem cruycen liet, ic sal den camp vechten ende de eere van Kerstenheydt daer mede bewaren, want ’t soude my leedt zijn dat ghy in de macht van een ander coomen zoudet. Ick waere my liever doot, eer ick sul[c]x voor mijn ooghen zoudt moeten sien. Den camp en sal ick niet laten varen om al die oyt lijf ontfinghen! Al is hy sterck ende fel,⁸ Godt is ghenadich ende goedertieren. Al waer hy van yser ende van stael, ick sal hem met mijnen sweerde ontlijven!”⁹

Als de joncfrouwe dit hoorde, was si in haer herte seer bedroeft. Nochtans vertrooste zy haer selven door de groote feyten van wapenen die hy cortelinge ghedaen hadde by haren vader, ende zeyde: “Mijn vrient, alst immers zijn moet, ons salichmaker Jesus Christus wil u victorie verleenen! Ick wil den Heere oock hertelijcken voor u bidden dat Hy u gratie [B2vb] wil verleenen, want dat ken[ne]¹⁰ Godt de Heere: dat u y[e]t misquame, ick en begeerde voort aen niet langer te leven!”

Met dien custen joncker Jan haer voor hueren roden mont ende zeyde: “Schoon lief,¹¹ zijt te vreden! Den camp sal ic vechten door¹² Godt ende door u.”

De schoone Gloriande zeyde: “Mijn vrient, des weet ick u danck. Nu laet ons dan gaen tot den keyser, mijnen vader, ende hem dit selve te kennen geven.”

8. fel: boosaardig

9. ontlijven: doden, van het leven beroven

10. Muller [1590]: ken — dat ken[ne] Godt: God weet

11. Schoon lief: en hier spreekt joncker Jan haar amoureuus aan als zijn geliefde.

12. door: voor

Die joncfrouwe nam hem byder handt¹³ ende leyden by haren vader, die met groote fa[n]tasien¹⁴ sadt bevaen. Zy sprack met een blijde ghelaet: “O, vader, en bedrijft niet meer desen groten rouwe! Ons Heere sal ons helpen uut alder noot, want ick hebbe een campioen gevonden die den camp begeert te vechten.”

De keyser vraechde zijnder dochter ende seyde: “Wie sal de campioen zijn? Wilt my dat segghen!”

“Heer v[ad]er,”¹⁵ antwoorde zy, “het is dese jonckheere, die wil Christus lachters helpen wreecken.”

Als de keyser dit hoorde, sprack hy met blijder herten: “Ick en betrouds niemant zoo wel als den selven jonckheere, want hy my eens help uut mijnder noot, daert mi seer campelijck stont.”¹⁶

Met dien hiet hi den jonckheer feestelijcken willecoem ende vraechden hem oft hy den camp soude willen vechten.

De jonckheere seyde: “Heer keyser, hier sitten coninghen, hertogen, graven, groot van machte. Het ware lachter dat ick spraecke voor¹⁷ hen allen, want zy mochten seggen, ick ware een vondelinck. Dat waere schande van my om te hooren. Want zy alle gaerne prijs ende eere souden behalen. Daeromme suldy mijnen raet doen ende presenteren hen te houden tghene dat ghy belooft hebt. Ende isser dan niemant die den camp begheert te aenveerden, ick sallen vechten ende metter hulpen Gods na mijn vermogen Kerstenheit beschermen.”

De keyser zeyde: “Jonckheere, [h]i[e]r en is niemant van alle mijn heeren diet derf bestaen. Daerom be-[B3ra]love ick u: in dien ghy den camp wilt vechten ende den ruese verwindt, ick sal u mijn dochter gheven, ende nae mijn doot suldy de keyserlijcke croone besitten!”

Alle de heeren waren daer oock inne te vreden ende consenteerden dat selve.

Als joncker Jan dit hoorde, bedanckte hy den keyser ende de heeren altesamen. Daer na sprack hy tot den ruese: “Ick ben maer een kindt by u te ghelijcken, maer alzo en sal ick onse wedt niet laten

13. byder handt: als teken voor haar vader en diens heren in de zaal dat zij hem als gelijkwaardig en als vriend beschouwt.

14. Muller [1590]: fautasien — kopzorgen

15. Muller [1590]: vander

16. daert mi seer campelijck stont: toen ik in groot gevaar verkeerde

17. voor hen: voordat zij gesproken hebben

verdrucken voor mijnen ooghen!”¹⁸ Voort zeyde hy: “O, du hovaerdighe Sarazijn, ick segge dy dat uwe wet niet en is dan eeuwige verdoemenisse ende le[v]en des eewichs viers,¹⁹ ende onse wet is salicheydt ende behoudenisse der sielen, vol vreuchden ende eewichlijck duerende. Ende daeromme van u tribuyt te gheven, als ghy segt, ende onse wet te verlaten en sullen wy niet doen, want wy uwen soudaen oft u niet en achten, oft oock uwen afgod Mahon en willen wy geen dienst doen!”

De ruese dit horende, wert half verwoet ende zeyde: “Dat sal u ende den uwen berouwen in corten daghen!”

Joncker Jan zeyde tot den ruese: “Hoe staet ghy dus en[de] stampt. Gheeft mi den pandt!²⁰ Ick sal onsen wedt wel bevrijen teghen u ende den soudaen van Persen.”

De ruese zeyde: “Ick hout van waerden.²¹ Ende ist datter yemant campen wil teghen my dat Mahon niet meerder en is dan Jesus Christus, ick alleene salder vijf neemen teghen te campen. My en roe[c]t²² wie dat zy zijn!”

Joncker Jan zeyde: “Wilt God, wy en sullender geen vijf teghen een setten, die schande en sal ons niet overgaen, maer ick alleene, al ben ick jonck ende cleene. Ende daer door zo werp ic mijn pant dat Jesus Christus is Gods zone ende Mahon des duyvels zone!”

De ruese nam hem op ende zeyde: “Ic sal campen teghen dy ende noch vier daer toe, want icx my anders schamen zoude.”

Joncker Jan zeyde: “Ick en heb u dreyghens niet te [B3rb] doen. Ick sal u alleene bevechten. Maer seght my, waer wy campen sullen!”

18. Een middeleeuwse versie van het verhaal van David en Goliath.

19. le[v]en des eewichs viers: een eeuwig leven in de Hel

20. pandt: het fysieke bewijs van de uitdaging, meestal een handschoen die op de grond geworpen wordt, en als die opgepakt wordt dan wordt daarmee de uitdaging aangenomen.

21. Ick hout van waerden: Ik heb mijn eergevoel. — De reus vindt het oneervol en dus onacceptabel om tegen een ‘kind’ te vechten.

22. Muller [1590]: roert — mi en roe[c]t: kan mij niet schelen

De ruese sprack: “[T]e²³ Lydewaert inde valleeye, ende daer verseker ick u gheleyde. Wy sullen daer vecht[e]n²⁴ van heeden op den derden dach.²⁵ Daer sal ick u toghen dat Mahon beter is dan uwen Godt!”

Met dien scheyde de ruese van daer.

23. Muller [1590]: de

24. Muller [1590]: vechtin

25. van heeden op den derden dach: over twee dagen (na vandaag)